

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

נדרים סד

עניין: ארבעה חשובים כמת

מהר"ל חידושי אגדות

קשה רעת צרעת מכלום. ויש לך לפרש על דרך הפשט אלו ארבעה נגד החלקים שהאדם מורכב מהם, שהאדם מורכב מגוף ונפש והצלם האלקי הנבדל שנאמר על האדם (בראשית א') ויברא את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותם ודבר זה ענין אלקי מאוד, והרביעי מה שנתן השם יתברך פרנסה לאדם שיתפרנס משך זמנו אשר הוא בעולם. ולפיכך המצורע אשר הצרעת דבק בגופו כאלו אין לו גוף וכאשר אין לו גוף נחשב מת, וכאשר חסר ראות גם כן נחשב מת שהרי הראות הוא תולה בנפש כמו שהתבאר למעלה, ומי שאין לו בנים שמוליד בדמות ובצלמו אין לו צלם ודמות, כי הצלם הזה עומד להדפיס בו אחר כמו שהוא כל צלם, ואמרו (יבמות ס"ג ב') מי שאינו עוסק בפריה ורביה כאלו ממעט את הדמות, ואף אם יש לו תאר פנים אין זה צלם שראוי לאדם אלא אם כן הוא עוסק בפריה ורביה ואז יש לו הצלם הנבדל האלקי ודבר זה ענין מופלג בחכמה וכאשר האדם חסר פרנסה אין לו חיים, כי הפרנסה נקרא חיים. כלל הדבר באלו ד' דברים מקבל האדם חסרון בכל חלקיו ופי' זה ג"כ ברור ואמת.

עניי יצחק

מג תניא ארבעה חשובים כמתים עני ומצורע וסומא ופי שאין לו בנים - נראה שכל האי חד טעמא איח דהו נמה שהם מונדלים מחזקיהם כמהים עדה"כ כי המוח יפריד כו' וכדליתא (מעניח כ"ג) גבי חוני המעגל או חזקיה או מיהווא - ולזה חשב (עני) כמ"ש (משלי י"ט) כל אחי רש שנאוהו וכתיב ודל מרעהו יפרד (ובמלורע) כתיב ביד ישב וכו' (וסוגא) אין לו האלה מחנורחו מאחר שאין רואה אוסס (ומי שאין לו בנים) הוא ג"כ מונדל מחנורחו וכעין מחז"ל (כ"ר פט"א) ואם אסיריו לא כזה אלו העקריות שהן אסורות בחור בחיהו וכנ"ל :

אתה גבור לעולם אדני, **מתיה מתים אתה**, רב להושיע.

מבדל צלם חיים בחד, **מתיה מתים ברחמים** רבים, סומך נופלים, ורופא חולים, ומתיר אסורים, **ומקים אמונתו לישני עפר**, מי כמוד בעל גבורות ומי דומה לך, מלך **ממית ומתיה ומצמיח ישועה**:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה **מתיה המתים**:

סדר בית יעקב לרבי יעקב עמדין – ברכת מחיה מתים

בויה. מסיד כלול בחד (וכן גבורה גי' חריה) :מחיה. גי' ס"ג. יש כנראה זו ס' פעמים מחיית המתים. מלכד ומקיים אמונתו לישני עפר. נ"ל שהס כנגד ד' חשובין מתים. ונגד השינה שפיה א' מס' כמיתה. שאלים אנו מנרכין כל ווס כנוקר בסחזיר נשמות לפגרים מתים. ולכן כוא לשון הווס. כי כן הוא דבר עתמיד לעולם: פשיב כרוה. על שס פני' ישב רוחו יזלו פיס.

